

Кучма О.Л., д.ю.н., професор
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТРАХУВАННЯ БРИГАД МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Із прийняттям нового Закону України «Про страхування» відбулася зміна у механізмі обов'язкового страхування різних категорій осіб та внесені зміни до Законів України, у яких закріплено обов'язкове страхування. Так, у Законі України «Про екстрену медичну допомогу» внесено зміну (відкориговано абзац п'ятий частини четвертої статті 11) медичні працівники системи екстреної медичної допомоги мають право на:...страхування, яке обов'язково забезпечується у порядку, визначеному законом [1].

Закон України «Про страхування», який припинив свою дію 31.12.2024 року визначав одним з обов'язкових видів страхування особисте страхування від нещасних випадків на транспорті. Механізм реалізації цього виду страхування був закріплений у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті» (далі – Постанова №959). Цим Положенням визначався порядок здійснення обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті працівників транспортних підприємств незалежно від власності та видів діяльності, які безпосередньо зайняті на транспортних перевезеннях (далі – водії), а саме: ... працівників бригад медичної допомоги. Застрахованими вважаються водії тільки на час обслуговування поїздки [2]. Тобто крім водія бригади медичної допомоги, статус водія відповідно до Постанови №959 мав і медичний персонал, який знаходився у машині швидкої допомоги.

На виконання вимог нового страхового законодавства профільним міністерством прийнято Наказ «Про затвердження Порядку та умов страхування на автомобільному та міському електричному транспорті» (далі – Наказ №671) [3],

яким визначено в тому числі, страхування відповідальності перевізника за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю пасажирів під час перевезення автомобільним транспортом (окрім таксі та перевезення пасажирів легковим автомобілем на замовлення), та страхування життя, здоров'я та працездатності водія автомобільного транспорту від нещасних випадків.

На відміну від Постанови №959 Наказ №671 не містить розширеного тлумачення категорії водій, та чітко визначає, що застрахованою особою є водій або машиніст автомобільного та міського електричного транспорту, який входить до штату підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та господарювання, щодо страхування життя, здоров'я та працездатності від нещасних випадків якого укладений відповідний договір страхування від нещасних випадків [3]. Таким чином, медичний персонал бригади екстреної медичної допомоги не може бути застрахований по договору страхування життя та здоров'я водія, але на них має поширюватися страховий захист як на пасажирів.

Договір страхування відповідальності укладається щодо кожного транспортного засобу, який використовує (експлуатує) перевізник для виконання перевезення пасажирів та багажу [3]. Закон України «Про автомобільний транспорт» визначає автомобільного перевізника як фізичну або юридичну особу, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів чи (та) вантажів транспортними засобами. Правила дорожнього руху визначають пасажиром як особу, яка користується транспортним засобом і перебуває в ньому, але не причетна до керування ним.

Таким чином, медичний персонал бригади медичної допомоги змінив статус водія (у Постанові №959) на статус пасажирів (у Наказі №671), що більш відповідає дійсності, з врахуванням визначення статусів водія і пасажиром як учасників дорожнього руху. Роботодавцю бригади медичної допомоги необхідно укласти два договори страхування: договір страхування життя і здоров'я водія та договір страхування відповідальності.

Постановою №959 встановлювалися значно нижчі страхові суми ніж Наказом №671. Проте, на практиці нові умови страхування запрацювали невчасно і неповною мірою. Так, із вступом в дію нового Закону України «Про страхування»

із 01.01.2024 року вже мав запрацювати новий механізм страхування водіїв і пасажирів від нещасних випадків на транспорті. Проте Наказ №671 набрав чинності тільки 18.09.2024 року. Тобто із січня до вересня 2024 року був відсутній механізм страхування зокрема бригад медичної допомоги від нещасних випадків на транспорті. Та навіть і після вересня 2024 року роботодавці працівників бригад медичної допомоги на тендерах в прозорро виставляли в тендерній документації проєкти договорів страхування на умовах Постанови №959, яка і у 2025 році все ще є чинною.

Укладені договори страхування на умовах Постанови №959 зменшують обсяг страхових виплат (відповідно, і обсяг соціального забезпечення) застрахованим водіям та потерпілим пасажирам порівняно з Наказом №671.

Важливо не тільки своєчасно та якісно врегульовувати у нормативно-правових актах відносини, але і контролювати їх фактичне застосування. Доцільно Міністерству охорони здоров'я України здійснити перевірку дотримання законодавства у частині проведення страхування бригад медичної допомоги та провести роз'яснювальну роботу серед центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф та станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги щодо того, які зміни відбулися у страховому законодавстві, та які договори страхування і на підставі яких нормативно-правових актів необхідно укладати.

Література

1. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05 липня 2012 року №5081-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text> (дата звернення 30.01.2025)

2. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті : Постанова від 14 серпня 1996 року №959 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-96-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.01.2025)

3. Про затвердження Порядку та умов страхування на автомобільному та міському електричному транспорті : Наказ від 22 липня 2024 року №671 / Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1297-24#Text> (дата звернення 30.01.2025)